



OCENA Dramska uprizoritev

Do meje – in čez

SLAVKO PEZDIR

Karl Schönherr: Hudič babji
režija Mateja Koležnik
Mala scena MGL
11. 2. 2011

a Mali sceni Mestnega gledališča ljubljanskega (MGL) so v univerzalnem sodobnem prevodu Mojce Kranjc, dramaturgiji Alenke Klabus Vesel, ob lektorskem sodelovanju Maje Cerar ter v režiji Mateje Koležnik odrsko asketsko in zgoščeno ter človeško polnokrvno oživili najodmevnejše besedilo pozabljenega predstavnika avstrijske ljudske in domoljubne dramatike Karla Schönherrja (1867–1943) Hudič babji (Der Weibsteufel, 1915).

Šesta uprizoritev tirolskega »ljubezenskega trilerja« na slovenskih odrih (in druga po zadnji svetovni vojni), doslej znanega po naslovih Žena vrag, Satan v ženski in Vražja ženska, je pokazala, da je strogo selekcionirano in skrbno stilizirano dogajanje na meji (dobesedno in v prenesenem pomenu) preiščeno tipizirano in drastično razkriva usodno križanje med zatajevanim posameznikovim pohlepom na eni ter nebrzdanim ljubezenskim čustvom in spolno slo na drugi strani. Trije enakovredni člani arhetipskega ljubezenskega trikotnika (zakonski par, ki bogati s svojo pomočjo tihotapcem, ter mladi graničar, ki si po uspešnem razkritju njunega nezakonitega ravnanja obeta zvezdice napredovanja na uniformi) namreč zavestno vstopajo v nadse drzno in tvegano igro erotičnega zapeljevanja in nezvestobe



HUDIČ BABJI – Viktorija Bencik v vlogi Žene. FOTO MIHA FRAS

kot na eni strani priročnega sredstva za nadaljnje neovirano bogatenje ter na drugi strani priložnosti za hiter vzpon na poklicni poti. Seveda se tudi v Schönherrjevi pomenljivo dvoumni igri na meji, igrani na ostrem rezilu noža, izkaže, da se z erosom pač ne kaže igrati, saj se neobvladana zasvojenost z njim slej ko prej sprevrže v tanatos. Za ključno spoznanje bistroumnejša sooblikovalka smrtonosnega snubitvenega spopada med samcema prvinsko samoohranitveno prevzame vlogo režiserke tragičnega razpleta. In ko nazadnje globoko razočarana nad obema nezvestima moškima zmagovito zapusti prizorišče zločina z lastništvom nad toliko želeno veliko hišo v žepu, seveda v tradicionalističnem patriarhalnem okolju ne more biti nič drugega kot – »hudič babji«. Vprašanje pa je, ali bo njeno »novo življenje« v prostorni trški hiši, pridobljeni z zločinom, kaj več od trpkega, mučnega in dolgotrajnega životarjenja.

Režiserka Mateja Koležnik je skrbno stilizirano in vsakršnega realizma očiščeno dogajanje postavila s preiščeno uporabo simbolnih rekvizitov ter popolnim zaupanjem v prepričljivo igralsko oživljanje odrskih oseb na učinkovito prizorišče gostujočega scenografa Henrika Ahra, ki je dogajanje dvignil visoko na strmi (mejni) rob nad klančino, na katerega se vzpenjajo in s katerega se kot lutke za paravanom v ozadje prizorišča »potaplajo« trije tipizirani protagonisti.

Kostumografka Ana Savić Gecan jih je odela v socialno, poklicno in značajske pomenljive ter rahlo arhaizirane kostume. Arhaičnost decentno oživljajo tudi imenitno »a capella« triglasno odpete izbrane avstrijske in nemške ljudske pesmi (korepetitorica je bila Andreja Šolar), s katerimi je dramsko dejanje po eni strani poudarjeno povezano z vsakršnim ljudsko idealiziranim domoljubjem, po drugi pa tudi brechtovsko potujeno ter kritično presvetljeno.

V prepričljivem in partnersko ubranem igralskem in pevskem triu je zmagovito, vendar od prevladujoče patriarhalne morale »preklete« naslovno vlogo Njegove žene – Hudiča babjega, v kateri je prepletla prvinsko deklško naivnost ter zrelo žensko jasnovidnost in preživetveno pragmatičnost, polnokrvno oživila Viktorija Bencik. Njenega lisjaško zvitega ter zvodniško pohlepnega, toda bolehnega Moža, ki skuša lastno impotentnost v zakonu nadomestiti s svežnji denarja, je z vso notranjo negotovostjo in s prikrito ljudomrznostjo spolno nemočnega moškega ter varanega moža odigral Gregor Čušin. Mladostno povzpetniškega, zdravega in slokega Mladega graničarja, ki ga nepričakovano čustvo spelje iz razumne spletke v nerazumen zločin, pa je s prvinami mladostniške naivnosti ter topoumne moške prizadetosti in užaljenosti izoblikoval Jurij Drevenšek.